

Sejlerliv på vestjysk er ikke for de pylrede

- Det kræver planlægning at stikke til søs fra Varde Sejlklub, for vi kan kun gå ud gennem åen ved højvande. Men det vænner man sig til, siger Egon. Han og hans sejlerkammerater har også lært at leve med truslerne om stormflod

Af Harly Foged

Vi er 82 medlemmer i Varde Sejlklub, og vi vil ikke være flere, for det kan Åen ikke bære, siger Egon Hansen - 68 år.

Klubben er blandt landets ældste, og den kan fejre 100 års jubilæum om tre år. Til den tid har Egon været medlem af den i halvdelen af dens levetid. Faktisk er han det medlem i klubben, som har længst anciennitet. Gennem to perioder har han også været formand for klubben.

Varde Sejlklub har vel næppe sin lige i hele landet - i hvert fald ikke når det gæl-

der de forhold, medlemmerne sejler og lever under. De har fem kvarters sejlad s ad 13 kilometer Varde Å ud til åbent vand - hvis tidevandet er rigtigt.

Her er en tidevandstabel et must, hvis man vil sejle, og sejlad sen skal planlægges i god tid, for man kan ikke bare stikke til søs for en spontan sejlad s. Men det bliver hurtigt en del af sejlerlivet - og det bliver truslen om en stormflods ødelæggelser også.

Hvis man bliver træt af at sejle i den lokale andedam, skal man enten sejle op langs Jyllands vestkyst, gennem

Limfjorden eller den modsatte vej gennem Kielekanalen - hvis man ikke lige vælger at lade båden transportere over land til Jyllands østkyst.

Starten på sejlerlivet

Det stod ikke skrevet i hverken sol, måne eller stjerner, at Egon skulle blive skipper med egen båd. Han blev nemlig bortadopteret og kom ud at tjene som ni-årig. Han så først sin mor og fire søskende igen, da moren var blevet 90 år gammel, og han selv var blevet bedstefar.

Skolegangen begrænsede sig til en onsdag formiddag

hver uge, og Egon boede næsten alene i gårdens storstue.

Foruden ham boede der nemlig også rotter i den. Han kunne se deres øjne lyse, når han fangede dem i skæret fra sin lommelygte. Egon indrømmer gerne, at han græd sig i søvn hver aften dengang.

-Min første båd var en lille, åben jolle. Den købte jeg af en lokal særling for 350 kroner, som jeg lånte i banken. Jeg byggede en kasse på båden og sejlede i den i tre år indtil 1959, hvor jeg gik i gang med at bygge min første båd. Eller rettere - sammen med en kammerat byg-

Kluboen blev overtaget af Varde Sejlklub for godt 70 år siden, og den har dannet rammen om mange byggede udflugter

Varde Sejlklub har til huse i naturskønne omgivelser

Egon og hans familie byggede båden på kun 16 måneder. De døbte den »Klejka« af forbogstaverne fra Egon, Astrid og deres fire børn

Det var et trostesløs syn, der mødte bådejerne i Varde efter stormfloden i 1992. Samtlige både på land blev spredt for alle vinde og nogle totalforliste. Det var et kæmpearbejde at få båden samlet igen

gede jeg to både. Da vi var færdige, trak vi lod om, hvilken af bådene, vi skulle have. Ved lodtrækningen trak vi den båd, vi selv havde bygget på. Det var træbåde, og vores vigtigste værktøj dengang var skaroksen. Spanterne til bådene lavede vi inde i stuen, fortæller Egon.

20 år senere var også denne båd blevet for lille, så han gik i gang med at bygge en ny efter egne tegninger. Det blev til en 31 fods motorbåd med glasfiberskrog og en dybgang på kun 0,85 meter – specielt for de lave vanddybder i Varde Å. Den blev døbt »Klejka«.

Egon startede med at rydde et stykke af sin have for sne. Konen Astrid og børn hjalp til med byggeriet, og på rekordtid, 16 måneder, kunne båden søsættes. Ikke én eneste ting ved båden har de måttet lave om, og motoren har fungeret upåklageligt fra den første dag for snart 25 år siden. Båden var så god og gennemtænkt, at den siden har været produceret først under navnet »Manta« og nu under betegnelsen »Royal Cruiser« på et nordjysk værft.

-Charmen ved at sejle er ikke bare at købe det, man skal bruge om bord men selv lave det for en billig penge, siger Egon. Der er rigtig mange finurlige løsninger i familiens båd. Fx. har han lavet en fjernstyring med en kontakt fra en gammel lampe.

Altid nødproviant om bord
Efter 39 år som tagdækker er Egon nu blevet folkepensionist, og han har mere tid til sejlads eller bare hygge om bord i havnen.

Tursejlerens udsendte har været med Egon og hans kone Astrid på en sejltur ud ad Åen, og det var en oplevelse uden lige, for Egon er en fantastisk fortæller. Som ingen andre kender han områdets historie ned til mindste detalje, og det fortæller han gerne om. For ægtepar-

ret elsker det område, de sejler i, og kun få gange har de været på langtur sydpå mod Tyskland.

-Men alligevel har vi altid nødproviant om bord, fordi vi ikke ved, hvad vi kan blive udsat for, fortæller Egon.

Han nævner et eksempel fra dengang børnene var små. Familien var under en ferietur, sammen med en familie i en anden båd, gået ind til Skallingen gennem en gammel grøft – uden tanke for, at de gik ind med springfloden. Ved normalt vande var der helt tørt omkring båden. Nærmeste beboelse var syvotte kilometer borte – og der var ingen forretninger.

-Pengene var små, og vi var ikke så forvante dengang, men vi havde da dåse-mad og anden holdbar proviant om bord, så vi kunne klare os, indtil vi 14 dage senere havde fået os gravet ud, så vi kunne fortsætte ferien, fortæller parret. De boede om bord hele tiden. De har i øvrigt den aftale, at når skibsklokken bimler for tredje gang i dårligt vejr, vender de stævnen mod sikker havn.

Når stormfloden hærger

Et særligt kapitel i Varde Sejlklubs historie er stormflodernes hærgen. Varde Å er den eneste vestvendte å i Jylland, som ikke er tidevandsreguleret.

Åen har i øvrigt sit udspring nær Randbøl i det østjyske og går til Ho Bugt i vest 99 kilometer borte.

Men det er kun de sidste 13 kilometer fra broen midt i byen og ud, som er interessant for sejlklubbens medlemmer.

Den værste stormflod de senere år var vel nok den i 1992, hvor samtlige sejlklubbens både, som stod på land blev taget af stormfloden og spredt for alle vinde. Nogle totalforliste og det var et kæmpearbejde med at samle det hele sammen igen.

Men også stormfloderne i 1996, 1998, 1999 og 2002

har været slemme. I 1999 var vandstanden 4,07 meter over normalt vand og de kraftigste vindstød var på 48 m/s. Stormen løftede blandt andet en blokvogn på 1,5 med en båd på 5,5 tons op ad en grusvej.

Ægteparret kan berette om mange dramatiske kampe mod stormens hærgen. Derfor startede de for mange år siden, deres egen private stormflods-alarmering.

Stormflods-alarmeringen sættes i gang ved højvande over 2,50 meter, men ægteparret fulgte selv vejrmeldingerne. Når de blev for truende kørte Egon rundt i området og via sin slæbbare mobiltelefon alarmerede han Astrid, der satte en kæde i gang blandt bådejerne, hvor hver mand ringede videre.

Senere blev denne alarmtjeneste overtaget af sejlkлубben, som politiet ringer til, når der bliver slået alarm, og den lader så alarmeren gå videre til alle medlemmer. Desuden har klubben fået en traktor, så den trækker både-ene op i højden.

Et andet problem for sejlerne er, at åens løb ændrer sig år for år. Derfor har klubben nogle specialister, som hvert år spuler pæle ned for at markere, hvor renden nu ligger.

Med Egon som tourguide

Vi gik ud fra den næsten tomme bådebro i Vardes midte med »Klejka« en søndag eftermiddag så det passede med tidevandet. En stor del af klubbens både var til træf på Fanø.

Klubberne i Esbjerg, Ribe og Varde har den aftale, at de ligger gratis hos hinanden. Også med Fanø har de særaftale. Men da Fanø har store udgifter til uddybning af havnen og borttransport af affald fra øen, skal der betales en særlig miljøafgift og gebyr for strømforbrug, beretter Egon.

Han ved bare alt om sit område i fortid og nutid og

fortæller levende efterhånden, som vi kommer ud af åen: -De mange blindåer med øer opstod umiddelbart efter åudretningen omkring 1930. Den første er Mariæ Ø og den næste er Sejlklubben's samlingspunkt, som den købte allerede i 1932. Med skovl og trillebør byggede medlemmerne en stor høj på øens østende, beplantede og skabte et idyllisk fristed for dem.

I øvrigt blev der dengang fundet en zoologisk sensation - en bestand af flodmuslinger i åkomplekset. Muslingerne udmærker sig blandt andet ved at indeholde perler, men da de nu er fredede, holder vi det som en hemmelighed, hvor muslingerne gemmer sig.

Her ser du Alslev Å. Den kan besejles - dog kun op til broen. Modsat ser du Mariæbæk, et mindre vandløb som strækker sig langt ind i landbrugslandet mod nordøst.

Fanødybet med en største dybde på ca. fire meter er et stort sving på åen, som blev meget brugt i gammel tid, når de store lægtere, som ikke kunne sejle ind til Varde, skulle vendes.

Halvtresserne og tresserne var Sejlklubben's glansperiode. Da samledes 25-30 både fra Esbjerg og Varde ved Janderup - en stor anløbsbro. Der blev der holdt gevaldige fester med blandt andet ålespisning.

Hygge i Pornogrøften

Videre mod sydvest på styrbords side ser du Pornogrøften, hvor man kan sejle ind og gemme sig. Der er godt med vand, og man kan også vende båden her, fortæller Egon, som fortsætter:

-Efter yderligere et par sving ser du resterne af en af de gamle pumpestationer, som lænsede markerne, så de bedre kunne dyrkes. Næsten samme sted deler åen sig i to grene. Herved er der opstået en ø, som vi kalder Djævløen. Navnet skulle være fremkommet ved, at sejler

Der ligger en Ole opfinder genit i Egon. Blandt hans mange finurlige opfindelse om bord er denne indbyggede »flybrige« - en plade med sæde, så Egon har et godt udsyn. Styringen foregår med fødderne eller den hjemmelavede fjernbetjening

man den forkerte vej omkring øen rammer man nogle knolde.

Længere fremme på styrbords side ligger den sidste af en række pumpestationer, og efter den har Varde Sejlklub en række broer på lejet grund. Fortøjningspælene synes meget høje, men under stormflod er de helt under

vand, og det samme er enge- ne så langt øjet rækker.

Her ser du Tarpbagebroen og lige før den det gamle færgersted, hvor mennesker, vogne og kreaturer blev staget over indtil broen blev bygget i 1940. Lige efter det finder du Myrtue. Der var der tidligere et gevaldig le- ben i weekenderne, når 15-

20 både ankrede med hver sin lille jolle. Den skulle fragte lillemor, ungerne, hund og farmand velbeholdne og nogenlunde tørskoede i land.

Og her slutter faktisk Vard Å og Ho Bugt starter med den kendte, såkaldte Svine- ryg, som næsten alle bådeje- re på et eller andet tidspunkt har prøvet at strande på ved

tidevandet, men der er ingen grund til panik, slutter Egon. Det var tidevand og vind, der satte en stopper for vores videre fremfærd. Og med adskillige bundskrabere sneg vi os tilbage til havnen i Varde. ⚓

»Pornogroften« er ét af de mange specielle stednavne langs Varde Å. Det er et godt gemmested

